

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Shrnutí stanoviska k návrhu přepracovaného znění směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru

(Úplné znění tohoto stanoviska je k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině na internetových stránkách evropského inspektora ochrany údajů na adrese www.edps.europa.eu)

(2018/C 305/07)

Cílem směrnice o informacích veřejného sektoru je usnadnit opakované použití informací veřejného sektoru v celé Evropské unii harmonizací základních podmínek, za kterých jsou informace veřejného sektoru k dispozici dalším uživatelům, s cílem podpořit tvorbu produktů a služeb Společenství na základě informací veřejného sektoru a zabránit narušování hospodářské soutěže.

Nová ustanovení zahrnují rozšíření oblasti působnosti směrnice na dokumenty držené veřejnými podniky aktivními v oblastech zadávání zakázek, jako jsou subjekty působící v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb. Dotčeny jsou i dokumenty, které mají v držení veřejné podniky vystupující jako provozovatelé veřejných služeb, pokud jsou takové dokumenty vytvářeny v rámci služeb obecného zájmu. Nadto bude oblast působnosti návrhu rovněž rozšířena na zvláštní výzkumné údaje, jako jsou výsledky vědeckého zjišťování.

Stanovisko se zaměřuje na konkrétní doporučení ohledně lepšího vyjasnění vztahu a soudržnosti směrnice o informacích veřejného sektoru s výjimkami podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů a ohledně odkazu na příslušné právní předpisy o ochraně údajů. Stanovuje navíc další doporučení ohledně anonymizace a jejího vztahu k nákladům a ochraně údajů a zaměřuje se také na posouzení vlivu na ochranu osobních údajů s přihlédnutím k „zásadám přijatelného opakovaného použití“.

Evropský inspektor ochrany údajů tímto stanoviskem k opakovanému použití informací veřejného sektoru navazuje na již vykonanou práci v souvislosti s „dobrymi daty velkého objemu“ (tedy „sdílení dat na základě hodnot EU“), a zejména v souvislosti se stanovisky evropského inspektora ochrany údajů a formálními připomínkami vydanými dříve v souladu s naším postupem v případech dohledu. Kromě toho poukážeme na problémy, které vyžadují harmonizaci na úrovni EU, aby přepracované znění směrnice o informacích veřejného sektoru mohlo mít očekávané přínosy.

V souvislosti s čl. 1 odst. 2 písm. g) návrhu evropský inspektor ochrany údajů doporučuje lépe vyjasnit vztah a soudržnost informací veřejného sektoru s obecným nařízením o ochraně osobních údajů a za tímto účelem předkládá navrhovanou úpravu.

Kromě toho evropský inspektor ochrany údajů navrhuje znovu zavést zvláštní ustanovení, které je v současnosti obsažené v čl. 1 odst. 4 směrnice 2013/37/EU, do hlavních ustanovení směrnice a jasně v návrhu uvést, že se použije definice „osobních údajů“ podle čl. 4 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Evropský inspektor ochrany údajů rovněž doporučuje doplnit odkaz na dozorový úřad stanovený článkem 51 obecného nařízení o ochraně osobních údajů do čl. 4 odst. 4 návrhu.

Evropský inspektor ochrany údajů rovněž doporučuje podpořit používání anonymizace odkazem na „anonymní informace“ v právním textu a rozšířením vymezení subjektů oprávněných zahrnout náklady na anonymizaci do nákladů, které lze náúčtovat dalším uživatelům.

Posledním doporučením je, že evropský inspektor ochrany údajů navrhuje vypracovat posouzení vlivu na ochranu osobních údajů v případě konkrétních odvětví nakládajících s citlivými údaji, jako je zdravotnictví, ze kterých by poskytovatel licence měl při rozhodování vycházet a následně zohlednit podmínky pro opakované použití.

1. ÚVOD A ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. Dne 25. dubna 2018 přijala Komise návrh směrnice, kterou se mění směrnice 2013/37/EU (v návaznosti na přezkum směrnice 2003/98/ES) o opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále jen „návrh“). Návrh je součástí „balíčku právních předpisů týkajících se údajů z roku 2018“, který zahrnuje také další důležité dokumenty: i) sdělení Komise nazvané „Směrem ke společnému evropskému datovému prostoru“ (dále jen „sdělení“); ii) pokyny ke sdělení dat soukromého sektoru ve formě pracovního dokumentu (dále jen „pokyny“) a iii) hodnocení směrnice o informacích veřejného sektoru.

2. Cílem návrhu je aktualizovat a pozměnit stávající znění směrnice 2013/37/EU a směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále jen „směrnice o informacích veřejného sektoru“).
3. Přezkum směrnice je jedním ze tří „opatření“ navržených Komisí za účelem dosažení společného evropského datového prostoru v EU (viz „zastřešující“ sdělení Komise COM(2018) 232, dále jen „sdělení“) spolu s pokyny ke sdílení dat soukromého sektoru [...] a aktualizací doporučení o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování [...].
4. Cílem návrhu Evropské komise na změnu směrnice o informacích veřejného sektoru je usnadnit opakované použití informací veřejného sektoru, jako jsou právní, dopravní, meteorologické, hospodářské a finanční údaje, v celé Evropské unii harmonizací základních podmínek, za kterých jsou informace veřejného sektoru k dispozici dalším uživatelům, s cílem podpořit tvorbu produktů a služeb Společenství na základě informací veřejného sektoru a zabránit narušování hospodářské soutěže.
5. Celkovým záměrem návrhu zejména je, aby byla v souladu s cíli strategie pro jednotný digitální trh. Cílem návrhu je zlepšit účinek směrnice posílením konkrétních ustanovení a jejich odpovídající úpravou tak, aby došlo k rozšíření množství údajů veřejného sektoru dostupných pro opakované použití. Konkrétně iniciativa rovněž usiluje o posílení postavení malých a středních podniků na trhu s daty tím, že zajistí spravedlivější hospodářskou soutěž a snazší přístup k trhům a zároveň podpoří přeshraniční inovace.
6. Příslušná nová ustanovení směrnice zahrnují rozšíření oblasti působnosti na dokumenty držené veřejnými podniky aktivními v oblastech zadávání zakázek, subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb. Dotčeny jsou i dokumenty, které mají v držení veřejné podniky vystupující jako provozovatelé veřejných služeb, pokud jsou takové dokumenty vytvářeny v rámci služeb obecného zájmu. Oblast působnosti návrhu bude rovněž rozšířena na zvláštní výzkumné údaje, jako jsou výsledky vědeckého zjišťování (tj. pokusy a průzkumy). Návrh v praxi „(...) stanoví horizontální rámec, který představuje minimální harmonizaci podmínek opakovaného použití v různých oborech a odvětvích.“⁽¹⁾
7. Evropský inspektor ochrany údajů kladně hodnotí, že podle Evropské komise je cílem přepracovaného znění směrnice o informacích veřejného sektoru podpořit opakované použití informací veřejného sektoru, jak se uvádí ve sdělení, tím, že „omezí překážky vstupu na trh zejména pro malé a střední podniky; minimalizuje riziko nadměrné „výhody prvního tahu“, která svědčí velkým společnostem, a omezuje tedy počet uživatelů příslušných dat; zvýší obchodní příležitosti tím, že bude podněcovat publikování dynamických dat a začleňování rozhraní pro programování aplikací (API)“.⁽²⁾
8. Směrnice o informacích veřejného sektoru je součástí vize EU ohledně podporování „dobrých dat velkého objemu“. Informace veřejného sektoru jsou klíčovým zdrojem „nezpracovaných“ dat velkého objemu na jednotném digitálním trhu. Inteligentní využívání dat, včetně jejich zpracování prostřednictvím umělé inteligence, může mít transformační účinek na všechna hospodářská odvětví.
9. Již v září 2016 evropský inspektor ochrany údajů svým *stanoviskem k soudržnému prosazování základních práv v éře dat velkého objemu*⁽³⁾ předložil strategii pro utváření kyberprostoru EU na základě hodnot EU, přičemž poukázal na problémy, jako je koncentrace trhu a informační moc; a slabý trh pro technologie zvyšující ochranu soukromí jako opatření minimalizující zpracování osobních údajů, aniž by došlo ke ztrátě funkčnosti produktu nebo služby (inspirováno zásadou záměrné⁽⁴⁾ a standardní ochrany osobních údajů).
10. Kromě toho by evropský inspektor ochrany údajů chtěl připomenout „klíčové zásady“, které jsou významné pro ochranu údajů a které by podle Evropské komise měly být dodržovány v souvislosti s opakovaným použitím údajů, konkrétně i) minimalizace blokování dat a zajištění nerušené hospodářské soutěže; ii) transparentnost a zapojení do společenského dění, co se týče účelu opakovaného použití ve vztahu k občanům / subjektům údajů, jakož i transparentnost a jasné vymezení účelu mezi poskytovatelem licence a nabyvateli licence; iii) posouzení vlivu na ochranu osobních údajů a vhodné záruky ochrany osobních údajů pro opakované použití (podle zásady „neškodit“ – z hlediska ochrany osobních údajů).
11. Přestože evropský inspektor ochrany údajů byl Evropskou komisí neformálně konzultován, nebyl konzultován formálně, jak to vyžaduje čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001. Stanovisko tudíž vychází z čl. 41 odst. 2 téhož nařízení. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje, aby odkaz na toto stanovisko byl doplněn do preambule přijatého nástroje.

⁽¹⁾ Důvodová zpráva návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o opakovaném použití informací veřejného sektoru (přepracované znění), s. 3.

⁽²⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Směrem ke společnému evropskému datovému prostoru“, s. 5.

⁽³⁾ https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-09-23_bigdata_opinion_en.pdf, k opakovanému použití s. 9.

⁽⁴⁾ Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů 05/2018 – předběžné stanovisko k záměrné ochraně osobních údajů.

7. ZÁVĚR

Evropský inspektor ochrany údajů tudíž doporučuje:

- upravit čl. 1 odst. 2 písm. g) návrhu a stanovit přesné znění, pokud jde o rozdíl mezi „dokumenty“ a „částmi dokumentů“, na které by se směrnice o informacích veřejného sektoru nevztahovala z důvodu ochrany údajů,
- doplnit odkaz na dozorový úřad stanovený článkem 51 obecného nařízení o ochraně osobních údajů do čl. 4 odst. 4 návrhu, aby se dále posílilo propojení mezi opakovaným použitím informací veřejného sektoru a ochranou osobních údajů,
- znovu zavést zvláštní ustanovení o příslušných právních předpisech o ochraně osobních údajů, které je v současnosti obsaženo v čl. 1 odst. 4 směrnice 2013/37/EU, do věcné části návrhu (včetně nezbytné aktualizace odkazů na stávající platné právní nástroje),
- dále v souvislosti s opakovaným použitím informací veřejného sektoru poukázat na používání anonymizace doplněním odkazu na „anonymní informace“ v právním textu a rozšířením vymezení subjektů oprávněných zahrnout náklady na anonymizaci do nákladů, které lze náúctovat dalším uživatelům,
- jasně v návrhu uvést, že se použije definice „osobních údajů“ podle čl. 4 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů,
- vypracovat posouzení vlivu na ochranu osobních údajů v případě konkrétních odvětví nakládajících s citlivými údaji, jako je zdravotnictví, ze kterých by poskytovatel licence měl při rozhodování vycházet a následně zohlednit podmínky pro opakované použití,
- Jako poslední připomínku evropský inspektor ochrany údajů při předkládání těchto doporučení zdůrazňuje následující „klíčové zásady“, které jsou významné pro ochranu údajů a které by podle Komise měly být dodržovány v souvislosti s opakovaným použitím údajů, a to:
 - i) minimalizace blokování dat a zajištění nerušené hospodářské soutěže;
 - ii) transparentnost a zapojení do společenského dění, co se týče účelu opakovaného použití ve vztahu k občanům / subjektům údajů, jakož i transparentnost a jasné vymezení účelu mezi poskytovatelem licence a nabyvateli licence;
 - iii) posouzení vlivu na ochranu osobních údajů a vhodné záruky ochrany osobních údajů pro opakované použití (podle zásady „neškodit“ – z hlediska ochrany osobních údajů).

V Bruselu dne 10. července 2018.

Giovanni BUTTARELLI
evropský inspektor ochrany údajů
